

ਅਪੀਲੀ ਦੀਵਾਨੀ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਅੱਗੇ

ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1956 ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਧਾਰਾ 133 ਅਤੇ 226—ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ—ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ—ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼—ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ—ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ—ਕੀ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ.

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।-

(1) ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, (1) ਕਿ ਕੀ ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਦਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

(3) ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਣੇ" ਜਾਂ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (1) ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਣਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾ ਨਾ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਰਣਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਮਿਸਟਰ ਏ.ਐਨ. ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ।

ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਅਤੇ 110 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 132 ਅਤੇ 133 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ ਨੇ 1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 322 ਦੇ ਕੇਸ -ਸ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ।

ਬੀ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਸ. ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਹੁਕਮ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. - ਭਾਰਤੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ: ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਅਤੇ 110 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 132 ਅਤੇ 133 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 133 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ-

(1) ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ 1955 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 194-ਸੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ.—ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ (1955 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 194-ਸੀ ਅਤੇ 1956 ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1955 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 194-ਸੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ

133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਧਾਰਾ 133 (1)(a) ਜਾਂ 133 (1)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ 20,000 ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਹੈ?

1956 ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ-

(1) ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਮਰ ਕੌਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸਰਦਾਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਮਿਰਤਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ। ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ (ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਚੱਕ ਨੰਬਰ 95-12 ਐਲ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰ ਕੌਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਆਖਰੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਕੋਲ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਦੀ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਾਉਣ। ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟੋਡੀ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ

ਲਈ, ਭਾਵ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ, ' ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਦੁਲਤ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਤੋਂ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਜੋ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 133 (1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲਿਮਿਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਰਜ ਲਿਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ।

1956 ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 1850 ਦੇ ਐਕਟ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 14 ਮਈ, 1951 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ 27 ਜੁਲਾਈ, 1953 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਹ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਅਤੇ 314 ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133(1) ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ (1) ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਕੀ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੈਂ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ V ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 132 ਤੋਂ 136 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 132 ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

“ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿਵਲ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ। ♦ * * *

* * * * ♦

ਅਨੁਛੇਦ 133(1) ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

* * * * *

* * * * *

ਅਨੁਛੇਦ 134(1) ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ.....ਆਰਟੀਕਲ 135 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 136 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ-

“ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

* * * * *
* * * * *

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 132 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਨੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 133 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 134 ਵਿੱਚ "ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਅਤੇ ਧਾਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 133 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ ਧਾਰਾ 136 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 112 ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਐਡਮਿਰਲਟੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿੰਗ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਸੀਮਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 136

ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 112 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਜੋ ਹੁਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 1850 ਦੇ ਐਕਟ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 132 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 132, 133 ਅਤੇ 134 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 132 ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ" ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 133 ਅਤੇ 134 ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ "ਦੀਵਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ "ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਹਨ। ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, i. e., "ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 132, 133 ਅਤੇ 134 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ (ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ) ਐਕਟ, 1925, (15 ਅਤੇ 16 ਜੀਓ. 5, ਚੈਪਟਰ 49) ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ,

ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ-
ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਐਕਟ, 1907, ਜਾਂ ਇਹ ਐਕਟ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ
ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ
ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਕੀ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ
ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ
ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,
ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਾਂ
ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ [ਰੀ ਕਲਿਫੋਰਡ ਅਤੇ 0' ਸੁਲੀਵਾਨ (1)]. ਇਹ ਵੀ
ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ
ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ
ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ
ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ
ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ
ਅਪਰਾਧਿਕ, ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 374(2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ
ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫੈਡਰਲ
ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ
ਫੌਜਦਾਰੀ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ", ਅਤੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ "ਹੋਰ
ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਰ. ਵੀ. ਫਲੈਚਰ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ
ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ
ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਦੋਸ਼ੀ
ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ
ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਨਾ 45 'ਤੇ ਇਹ ਮੇਲਿਸ਼, ਐਲ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ"

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਕਾਰਵਾਈ" ਕੀ ਹੈ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਗਲਾ ਅਮਾਂਡ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (1) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਭਗੌੜੇ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰਿੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਲੋਰ (ਜੇ ਰਾਈਟ ਪੰਨਾ 387 'ਤੇ) ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ 'ਕਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ \$ 50 ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਨ ਰੀ ਹਾਉਸਮੈਨ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰੀ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੈਕਸ (ਸ਼ੈਰੀ) ਬਨਾਮ ਕਾਉਂਟੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟੀ ਫਰਮਨਾਗ (3) ਲਈ ਕੁਆਰਟਰ

ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਬਲ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਸਟਮ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ "ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ" ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 233 'ਤੇ ਐਂਡਰਿਊਜ਼, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕਾ ਸਿੱਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਗਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਚਰਿੱਤਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੱਜ ਫਾਵਸਿਟ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਝ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਯਾਤ ਲਾਇਸੰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਰਨਾਘਨ, ਜੇ., ਐਂਡਰਿਊਜ਼, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਐਂਡਰਿਊਜ਼, ਸੀ.ਜੇ. ਦਾ ਤਰਕ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੇਤੁਕੀਤਾ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ।" ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਫਿਰ ਸੀਮਨ ਬਨਾਮ ਬਰਲੇ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਰੀਬ-ਦਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ ਨੇ ਪੰਨਾ 346 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ।"

ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਸਵਾਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਭਾਵ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮਲਾ, ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਹਮਲਾ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਹੈ।" ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸ਼ਬਦ "ਕਾਰਵਾਈ" ਅਤੇ "ਕਾਰਨ ਔਰਮੈਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰੀ ਕਲਿਫੋਰਡ ਅਤੇ ਓ' ਸੁਲੀਵਨ (2) ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਿਲਟਰੀ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੈਂਸਰੀ

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਪਾਵੇਲ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਪਾਵੇਲ, ਜੇ. ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਲਟਰੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਸੀ।

ਭਰੋਸਾ ਅਗਲਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਪੱਖ ਸ਼ੋਫਾਈਡ (1) ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੀ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਜਨ ਸਿਹਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਨਾ 430 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਨੇ ਐਕਸ ਪਾਰਟ ਵੁੱਡਹਾਲ (2) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਪੰਨਾ 836 ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ—

"ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਧਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "।

ਰੋਲ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦੇਖਿਆ:-

"ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ (ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ "ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੱਖ ਵੁਡਹਾਲ (1) ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਆਰ.ਵੀ. ਟਾਈਲਰ, (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਯੁਕਤ-ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਾਤਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ, ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੂਜੀ,

ਉਹ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 133 ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 132 ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੈ", ਅਤੇ ਸਟਰੋਡਜ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਲਤ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ; ਸੰਮਲਿਤ, ਇਸਦੇ ਉਚਿਤ ਕਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ। [ਬ੍ਰੈਡਲਾਫ ਬਨਾਮ ਕਲਾਰਕ, (1) ਦੇਖੋ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 8 ਏ. ਸੀ. 3541 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੱਖ ਕਾਕੋਸ਼ੀਅਨ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਦਿਵਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1890 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਗਬੀ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 372 'ਤੇ ਕਿਹਾ -

ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। "ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦਿਵਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1890 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ' ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ' ਸ਼ਬਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ

ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉ ਵਾਰੰਟੋ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ "ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਰ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀ ਆਫਿਸਜ਼ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਦਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਕਾਰਵਾਈ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪੰਨਾ 508 'ਤੇ ਬ੍ਰੈਟ ਐਮ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਫਾ 510 'ਤੇ ਕਾਟਨ ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ" ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਸੀ. ਆਰਡਰ 64, ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 13, "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ, ਅਰਥਾਤ, ਪ੍ਰਤੀਕ, ਇੱਕ ਕਦਮ 'ਵੱਲ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ' ਨਹੀਂ" [ਹੋਲਸਟਨ ਬਨਾਮ ਵੁੱਡਵਾਰਡ (2)]¹।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ 26, ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਿੰਸਰ ਬਨਾਮ ਵਾਟਸ, (3) ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ। ਇੱਕ ਗ੍ਰੈਂਡ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਅਦਾਲਤ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ [ਰੇਕਸ ਦੇਖੋ। ਬਨਾਮ "ਈਵਨਿੰਗ ਨਿਊਜ਼" ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (4)] ਆਰਡਰ 65, ਨਿਯਮ 27 ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ [ਵੇਖੋ ਏ.ਜੀ. ਸਪਲਡਿੰਗ ਬਨਾਮ ਏ.ਡਬਲਯੂ. ਗਾਮੇਜ, ਲਿਮਿਟੇਡ (1)]।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ 9ਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ ਦੇ 9ਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 798 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕ੍ਰਾਊਨ ਸਾਈਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂਡਮਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਰ. ਬਨਾਮ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ (2) ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸੀ। ਮਾਲਕ ਨੇ ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗੇਟਿਵ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ (ਦੂਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ 9 ਵੇਂ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 875 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਸਰਟੀਓਰੀਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੇਸ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਸਬਰੀਜ਼ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ 9 ਵੇਂ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 875 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੌਮ ਟੌਗ (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਧੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਸਤੂ ਨੂੰ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਾਰਨਸਵਰਥ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਨਾ ਦੇ ਟੈਰੀਟੋਰੀ, (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਪੰਨਾ 113 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਬਲੈਚ-ਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਹੈ; ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ"।

ਫੇਰੀਸਨ ਅਸਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 28 'ਤੇ "ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਬੰਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ, ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 219 'ਤੇ ਮੈਂਡਮਸ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ "ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼" ਪੰਨਾ 83 'ਤੇ "ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

"ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਤੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਹਾਇਟਸਵਿਲੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬੌਇਕ (1)।

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਹੈ। ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਮੁਕੱਦਮਾ "ਕਾਰਵਾਈ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਅਮਰੀਕੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ "ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਆਮ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਰਟੀਕਲ 4, ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਪੈਰਾ 1. ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਖੋਜ ਉਤਪਾਦ ਬਨਾਮ ਵਿਟਾਫੋਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2)। ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ (ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼) ਦੇ ਪੰਨਾ 89 'ਤੇ "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਦਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪਾਵਾਂ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ "ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ "ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਦਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ "ਕਾਰਵਾਈ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਏ. ਥੰਗਲ ਕੁੰਜੂ ਮੁਸਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਵੈਂਕਟਾਹਮ ਪੋਟੀ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3), ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਤ੍ਰਾਵਨਕੋਰ-ਕੋਚੀਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਟਾਰਨੀ-

ਜਨਰਲ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133(1) ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿ ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਦਾ ਪੀਸ ਫਾਰ ਦਾ ਟਾਊਨ ਆਫ ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ (1), ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਪੀਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਓਰੀਐਂਟਲ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਡਰੇਨੇਜ-ਵਰਕਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਲ ਕਾਜ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਪਰੇਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਮੈਡਮਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਤੰਬਾਕੂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਏ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੈਲੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਨ ਕਾਉਂਸਿਲ (3) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਸੈਸੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਅੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (1) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਸ਼ੀਅਰਰ, ਜੇ., ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਗੋਪੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਾਹੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕੇਸ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਹਟਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 133(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 133(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਰੂਬੇਨ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 133 ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਲਨ ਬੇਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਪਟਨਾ (4), ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ 20,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ

ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 133(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਪਰ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਮਾਲੀਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਨਾ 178 'ਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੇ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਹੁਣੇ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਰਿਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ

ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਰਿਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਮਚੰਦਰ ਰੈਂਡੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰਮਾ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਅਤੇ 133 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਹੈਦਰਾਬਾਦ (ਜਾਗੀਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ) ਨਿਯਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਗੀਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਐਕਟ, 1884 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਕੋ ਵਾਰੰਟੋ' ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ' ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਉਪਾਅ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ

ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ, ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ। ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ' ਅਤੇ 'ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਿਸਟਰ ਨਾਇਰ ਨੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ, (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਲੈਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਇਸਮਾਈਲ ਤੋਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀ. ਡੇ ਆਰ ਐਮ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਡਵਾਨੀ ਵਾਂਗ ਸਿੰਧ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਸੀ, ਪੰਨਾ 236 'ਤੇ ਕਿਹਾ —

“ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ’। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ, 'ਮੁਕੱਦਮਾ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਾਅ ਜੋ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 176, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ 'ਮੁਕੱਦਮਾ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ"।

ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗੋਪੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ "ਮਾਮਲਾ" ਜੋ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਗਲਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਾਅ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਾਲੀਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਏ. ਥੰਗਲ ਕੁੰਜੂ ਮੁਸਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਵੈਂਕਟਚਲਮ ਪੇਟੀ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟਸ-ਇਨਕੁਆਰੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਦਰਸਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸਦੇ

ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਿਉਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੀਵਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਰੋਗੇਟਿਵ ਰਿੱਟ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੂਏ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਦਮ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਅਰਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਹਰ

ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ 'ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ', ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਰਮਿਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। ਸੀਲੋਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ, ਵਿਆਹ, ਵਸੀਅਤ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਟੈਂਡੈਂਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ। ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘਟੀਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ 'ਦੀਵਾਨੀ', 'ਅਪਰਾਧਿਕ' ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਹੋਰ', ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਧੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਸਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਪੱਧਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ "ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੈਕਸ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ (2) ਵਿੱਚ, ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੰਡਨ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਸਲਿੰਗਟਨ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ (1) ਵੀ ਦੇਖੋ।

ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ (2) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫਲੈਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1850 ਦੇ ਐਕਟ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ "ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ (2)। ਇਹ ਇੱਕ ਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਕਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਇਰ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀ ਆਫਿਸ ਕੰਪਨੀ) (3) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਵਾਂਗਾ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133(1) ਵਿੱਚ "ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਪਾਠਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ 1935 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 205 ਵਿੱਚ

ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੀਵਾਨੀ, ਵਿਧੀ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ "ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ" ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 205 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ "ਨਿਰਣੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਧਾਰਾ 15, ਜਾਂ 13, ਜਾਂ 10 ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 205 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦ ਕਰਾਊਨ (1) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, "ਨਿਰਣੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 186 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:—

"ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 'ਨਿਰਣੇ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ"।

ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਪੰਨਾ 171 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਣਾ" ਅਤੇ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਇੱਕ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ "ਨਿਰਣੇ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸ਼ਬਦ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪੰਨਾ 173 ਦੇਖੋ) :-

"ਜੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ"।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੇਲੇਮੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਪੇਸ, ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 736 'ਤੇ ਕਿਹਾ:-

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਾ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2) ਵਿਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਧਾਰਾ 205 ਅਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸੇਵਕ ਜੇਰਨਚੰਦ ਭੋਗੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਡਕੋਰ ਮੰਦਿਰ ਕਮੇਟੀ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ "ਨਿਰਣੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਕੇ ਕਾਸਿਮ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ: ਰਾਮਚੰਦ ਮੰਜੀਮਲ ਬਨਾਮ ਗੋਵਰਧਨਦਾਸ (5) ਦੇਖੋ। ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਡਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਰਡਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਰਡਰ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ, ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਹੈ।

ਕੁੱਪੁਸਵਾਮੀ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ (1) ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 205(1) ਵਿੱਚ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਨਿਰਣੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਜਾਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਅਲਵਰਸਟੋਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ, ਹੇਜ਼ਸਨ ਬਨਾਮ ਅਲਟਿਰਨਚੈਮ
ਅਰਬਨ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕਾਉਂਸਿਲ (2), ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼
ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:—

“ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ
ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ,
ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕ੍ਰਮ ਹੈ।” ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ (3), ਰਹੀਮਭੋਏ ਵੀ
ਦੇਖੋ।

ਕੁੱਪੁਸਵਾਮੀ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ
ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸਿਬਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ (2) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਹੋਰੀ
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਸਰ ਮੌਰੀਸ ਗਵਾਇਰ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸ਼ਬਦ “ਨਿਰਣੇ”, “ਫਰਮਾਨ” ਜਾਂ “ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ” ਦੀ ਕੋਈ
ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਕਾਨੀਆ, ਸੀ.ਜੇ., ਪੰਨਾ 191 'ਤੇ
ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ—

“ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 205(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ
ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ, ਹੋਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ
ਸੁਲੇਮਾਨ ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ
ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ”

ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਮੀਨ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ

ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (4) ਵਿੱਚ "ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਮੀਨ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ 35,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਘੋਲਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 846 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪਰ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪੰਨਾ 848 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ—

“ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ

ਹੁਕਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨਿਰਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 205(1) ਵਿੱਚ 'ਜਜਮੈਂਟ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਫਾਈਨਲ ਆਰਡਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ"। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਨਿਰਣੇ" ਜਾਂ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਮਚੰਦ ਮੰਜੀਮਲ ਬਨਾਮ ਗੋਵਰਧਨਦਾਸ ਵਿਸ਼ਿੰਦਾਸ ਰਤਨ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਆਰਡਰ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਨੇ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਧੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੇਠ ਪ੍ਰੇਮਚੰਦ ਸਤਰਾਮਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ, ਬਿਹਾਰ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜੋ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅੰਤਮ

ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
ਪੰਨਾ 804 'ਤੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ., ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ—

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਟੀ, ਬੰਬੇ (2) ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿੰਸਨ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ ਰੀ ਨਾਈਟ ਅਤੇ ਟੈਬਰਨੇਕਲ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ (3) – ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ ਐੱਮ.ਆਰ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ –

"ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਖ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਯਾਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼, ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫਿਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਹ ਕਾਕਾ ਖੇਲ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਐਨ.ਡਬਲਯੂ.ਐਫ.ਪੀ., ਲਾਹੌਰ (1) ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੇਸਰਸ ਪੀ.ਏ. ਰਾਜੂ ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ -ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ (2), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਮੰਨਿਆ (ਪੰਨਾ 250)। 1951 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੰਗਾ (3), ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ।

1951 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਰੰਗਤਾ (3), ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ

ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਪੰਨਾ 33 'ਤੇ) ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਰਟੀਕਲ (226) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III (ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।"

ਅਸਰੁਮਤੀ ਦੇਬੀ ਬਨਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਦੇਬਰਾਇਕੋਟ (1) ਵਿੱਚ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਸਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅੰਦਰ "ਨਿਰਣੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਖਰਜੀ ਜੇ., ਪੰਨਾ 324 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਧਾਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ

ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਮਨਾਦਾਸ-ਪ੍ਰਭੂਦਾਸ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬੰਬੇ, ਸਿਟੀ (2) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 133 ਵਿੱਚ "ਜਜਮੈਂਟ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ 1 ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ " ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜੇਕਰ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਮੀਕਰਨ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੇਸਰਸ ਪੀ.ਏ. ਰਾਜੂ ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ (2) ਦੀ ਮੁੱਖ ਮਾਲ-ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਊਂਸਿਲ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਨਾ 741 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਤੇ "ਅੰਤਿਮ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਲਈ, ਅਯੋਗ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਚੰਦਰ ਬਰੂਆ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਐਚ. ਕਨਦਨਮੁਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਮ. ਮਹਿਤਾ, (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133(1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਨਿਰਣਾ" ਜਾਂ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਣਾ" ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਾਲਾ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਰਮਾਪੋਪਰਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਫੈਸਲਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 133 ਵਿੱਚ "ਨਿਰਣੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਰਤਾਲਾਪ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਮਿਦਨਾਪੁਰ ਜ਼ਮੀਂਦਰੀ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ, (1) ਵਿੱਚ ਸਰ ਟ੍ਰੇਵਰ ਹੈਰੀਜ਼, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ "ਨਿਰਣਾ" ਜਾਂ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਪਹਿਲਾਦ ਰਾਏ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2) ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਸਰਸ ਹੂਸਨ ਕਾਸਮ ਦਾਦਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵ, ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਨਾ

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਵਉੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ "ਨਿਰਣਾ" ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਐਮ.ਜੀ. ਰੁੰਗਟਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ

ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਚੁਣੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਸਰੂਪ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ (1)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 31 ਵਿੱਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰੂਪ ਲਾਲ ਨੇ ਆਖਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 133 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ

ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਟੈਕਸਟ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੋ ਕਿ 1935 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 205 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕੇਸ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਦਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਮਨਾਰਾਇਣ ਪੋਦਾਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਟੇਅ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਕ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਯੋਗਤਾ ਆਖਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਰੁਲਦੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਨਵਲ ਦਾਸ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਲਜਾਰਾਮਵਰਸ ਅਲਗੱਪਾ (3) ਵਿੱਚ ਸਰ ਅਰਨੋਲਡ ਵ੍ਹਾਈਟ ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਰੂਮਤੀ ਦਾ ਕੇਸ (4),

ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ "ਨਿਰਣੇ" ਜਾਂ "ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼" (1) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (1) ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਣੇ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਨਿਰਣਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਅੰਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ "ਨਿਰਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼" ਪਰ ਇਹ ਤੱਥਾਂ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. - ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Mohit.